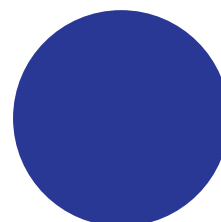
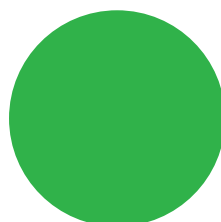
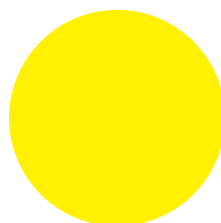
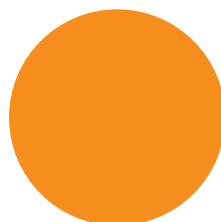
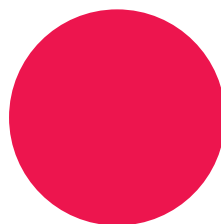
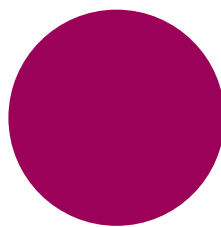

Subsidiëring van politieke partijen

Subsidiëring van politieke partijen

Uitgave

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Directie Bestuurlijke en Financiële Organisatie
Postbus 20011
2500 EA Den Haag
info@minbzk.nl
www.minbzk.nl

Productiebegeleiding, ontwerp en print

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Directie Communicatie en Informatie/Grafische en Multimediale Diensten

Maart 2007
2230

De regeling over de subsidiëring van politieke partijen is opgenomen
in de Wet en de Regeling subsidiëring politieke partijen.
Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend.

Inhoud

1	<i>Inleiding</i>	5
2	<i>Politieke partijen</i>	7
3	<i>De subsidie</i>	9
4	<i>De hoogte van de subsidie</i>	13
5	<i>Politiek wetenschappelijk instituut en politieke jongerenorganisatie</i>	17
6	<i>Het lidmaatschapsvereiste</i>	19
7	<i>Aanvraag en toekenning</i>	23
8	<i>Accountantscontrole</i>	27
9	<i>Terugvordering</i>	29
10	<i>Wijziging door verkiezingen</i>	31
11	<i>Splitsing en fusie</i>	33
12	<i>Gezamenlijke kandidatenlijst</i>	35
13	<i>Openbaarmaking giften</i>	37
14	<i>Stopzetting subsidie bij veroordeling wegens discriminatie</i>	39
	Wet subsidiëring politieke partijen	41
	Regeling subsidiëring politieke partijen	51
	Model goedkeurende accountantsverklaring	59

1 Inleiding

Op grond van de Wet subsidiëring politieke partijen hebben politieke partijen aanspraak op subsidie. Doel van de wet is om door middel van subsidies aan politieke partijen een bijdrage te leveren aan de instandhouding en versterking van de intermediaire positie van landelijke politieke partijen in het democratische staatsbestel. Afhankelijk van de samenstelling van de Staten-Generaal is een subsidiebudget beschikbaar van ongeveer 15 miljoen euro.

De wet behelst onder meer de voorwaarden voor de aanspraak op de subsidie, de hoogte van de aanspraak en de activiteiten waaraan de subsidie kan worden besteed.

Deze brochure beoogt op een toegankelijke manier informatie te geven over de voorschriften in de wet en over de wijze waarop door de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aan de bepalingen toepassing wordt gegeven. De aanspraken op subsidie kunnen uiteraard alleen aan de wet zelf worden ontleend. Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met de afdeling Kabinetszaken van het ministerie van BZK.

2 Politieke partijen

Politieke partijen kunnen onder bepaalde voorwaarden aanspraak maken op subsidie op grond van de Wet subsidiëring politieke partijen (verder: de wet). In deze paragraaf wordt met name ingegaan op het begrip politieke partij.

Geregistreerd ingevolge de Kieswet

Op grond van artikel 1, sub b, van de wet wordt onder politieke partij verstaan: een vereniging waarvan de aanduiding op grond van artikel G 1 van de Kieswet is geregistreerd in het register van aanduidingen voor de verkiezingen van leden van de Tweede Kamer. Alleen politieke partijen die op grond van dit artikel hun aanduiding hebben laten registreren, komen voor subsidie in aanmerking. Groepen kiezers die anderszins een kandidatenlijst inleveren kunnen geen aanspraak maken op de subsidie.

In artikel G 1 van de Kieswet is geregeld dat een politieke groepering aan het centraal stembureau kan verzoeken de aanduiding waarmee zij voor de verkiezingen van de Tweede Kamer op de kandidatenlijst wenst te worden vermeld, in te schrijven in een register dat door het centraal stembureau wordt bijgehouden. Het betreft een permanente registratie.

Artikel 2, eerste lid, van de wet bepaalt dat subsidie wordt verstrekt aan politieke partijen aan wie zetels zijn toegekend in de Tweede Kamer of in de Eerste Kamer der Staten-Generaal en die dus aan de laatst gehouden verkiezingen hebben deelgenomen. Het gaat er dus om dat de aanduiding van de politieke partij in het register, bedoeld in artikel G 1 van de Kieswet, is geregistreerd en dat aan de kandidatenlijst van de partij één of meer zetels in de Tweede Kamer of Eerste Kamer zijn toegekend.

Tweede of Eerste Kamer

Zetels in de Tweede Kamer vormen in principe de grondslag voor subsidie. De aanduiding, bedoeld in artikel G 1 van de Kieswet, kan tevens worden gehanteerd voor de verkiezingen van de Eerste Kamer. Indien een politieke partij uitsluitend zetels heeft in de Eerste Kamer, gelden deze zetels als kamerzetels in de zin van de Wet. In dat geval is niet vereist dat de partij (ook) aan de verkiezingen van de Tweede Kamer heeft deelgenomen.

Ledental

Om voor subsidie in aanmerking te komen, bepaalt artikel 2, derde lid, van de wet dat de politieke partij dient te beschikken over een minimaal aantal betalende leden. Voor het minimumaantal van 1000 leden is uitgegaan van de gedachte dat dit aantal leden tenminste nodig is om een minimale partijorganisatie in stand te kunnen houden. Daarnaast is het totale aantal leden van de politieke partij mede bepalend voor de hoogte van de subsidie (zie verder paragraaf 6).

3 De subsidie

Het subsidiebedrag kan door de politieke partij naar eigen inzicht voor activiteiten worden aangewend. Voorwaarde hierbij is dat deze activiteiten deel uitmaken van de limitatieve opsomming van subsidiabele activiteiten. De partijen bepalen dus zelf voor welke (subsidiabele) activiteiten deze doeluitkering wordt aangewend. De opsomming van activiteiten is zeer breed en bevat het merendeel van de gangbare activiteiten van politieke partijen. Binnen het kader van subsidiabele uitgaven zijn er geen verplichte bestedingspatronen, dit is een verantwoordelijkheid van de partij zelf.

De beleidsvrijheid is echter begrensd waar het betreft de subsidie voor het politiek wetenschappelijke instituut en de politieke jongerenorganisatie. Een bepaald gedeelte van de subsidie wordt als geormerkt bedrag aan het politiek wetenschappelijke instituut en de politieke jongerenorganisatie doorbetaald.

Subsidiabele activiteiten

In artikel 5 van de wet wordt een opsomming gegeven van de subsidiabele activiteiten. De subsidie wordt verstrekt voor uitgaven die direct met deze activiteiten samenhangen. Daarmee is bedoeld op met name personeelskosten, kantoorkosten, materiaalkosten en op reis- en verblijfsuitgaven.

Subsidiabele activiteiten in de zin van de wet zijn:

- a. Politieke vormings- en scholingsactiviteiten;
- b. Informatievoorziening;
- c. Het onderhouden van contacten met zusterpartijen buiten Nederland;
- d. Het ondersteunen van vormings- en scholingsactiviteiten ten behoeve van het kader van zusterpartijen buiten Nederland;
- e. Politiek-wetenschappelijke activiteiten;
- f. Activiteiten ter bevordering van de politieke participatie van jongeren.
- g. Het werven van leden.
- h. Het betrekken van niet- leden bij activiteiten van de politieke partij
- i. Werving, selectie en begeleiding van politieke ambtsdragers
- j. Activiteiten in het kader van verkiezingscampagnes.

Politieke vormings- en scholingsactiviteiten

Deze activiteiten zullen in de regel worden verricht door het daartoe aangeduide politiek-wetenschappelijk instituut.

Informatievoorziening

Informatievoorziening aan de leden beoogt hen inhoudelijk betrokken te houden bij de activiteiten van de politieke partij. Op die manier kan ook bevorderd worden dat het aantal actieve leden groeit.

Ook het informeren van kiezers is een belangrijke kerntaak van politieke partijen. Het gaat hierbij zowel om informatievoorziening op papier als om informatievoorziening via bijvoorbeeld het internet.

Onder informatievoorziening moet ook worden begrepen de kosten voor de productie van radio- en tv uitzendingen in het kader van de zendtijd politieke partijen. De subsidie die partijen ontvangen kan dus ook gebruikt worden voor het maken van politieke uitzendingen.

Ook informatievoorziening aan leden en niet leden in het kader van een referendum is een subsidiabele activiteit. Een referendum biedt de burgers de gelegenheid om zich door middel van een stemming uit te spreken over een besluit van de overheid. Voor een referendum is het een belangrijke taak van politieke partijen om kiezers te informeren. Dan kan het gaan om uiteenlopende mogelijkheden van informatievoorziening, zoals op papier, of via de media en internet.

Contacten en ondersteuning buitenlandse zusterpartijen

Tot de subsidiabele activiteiten behoren tevens het onderhouden van contacten met buitenlandse zusterpartijen en het ondersteunen van vormings- en scholingsactiviteiten ten behoeve van het kader van deze zusterpartijen. Contacten met buitenlandse zusterpartijen worden met het oog op de toenemende internationalisering steeds relevanter.

Samenwerking van Nederlandse politieke partijen met geestverwanten in Europa en elders bevordert de internationale samenwerking op politiek en bestuurlijk niveau. Hierbij is vooral gedacht aan ondersteuning van geestverwanten in landen waar de democratie of het herstel daarvan van recente datum is. Het steunen van de ontwikkeling van politieke partijen in het buitenland draagt bij aan het internationale democratiseringsproces. In hoeverre politieke partijen de subsidie voor deze activiteiten aanwenden en zo ja, voor welke partijen en in welke landen, behoort volledig tot de beleidsvrijheid van de Nederlandse politieke partij.

Politiek-wetenschappelijke activiteiten

Politiek-wetenschappelijke activiteiten zijn subsidiabel, ook indien deze niet door een politiek-wetenschappelijk instituut worden uitgevoerd. In de praktijk worden deze activiteiten veelal verricht door een politiek-wetenschappelijk instituut. Indien dit het geval is, wordt het maximaal beschikbare subsidiebedrag verhoogd met een bedrag voor het politiek-wetenschappelijk instituut. Dit bedrag is geormerkt.

Activiteiten ter bevordering van de participatie van jongeren

Activiteiten ter bevordering van de participatie van jongeren zijn subsidiabel, ook indien deze niet door een politieke jongerenorganisatie worden verricht. In de praktijk worden deze activiteiten veelal door een politieke jongerenorganisatie verricht. Heeft een partij een politieke jongerenorganisatie aangeduid, dan wordt het maximaal beschikbare subsidiebedrag verhoogd met een bedrag voor de politieke jongerenorganisatie. Elke politieke partij kan een jongerenorganisatie oprichten. Om voor subsidie op grond van de wet in aanmerking te komen dient de oprichting van een jongerenorganisatie aan een aantal voorwaarden te voldoen. Het bedrag dat via de politieke partij aan de politieke jongerenorganisatie wordt toegekend is een zogenaamd geormerkt bedrag. Dit bedrag mag dus niet aan andere activiteiten worden besteed.

Werven van leden en het betrekken van niet-leden bij activiteiten van de politieke partij

Een belangrijke functie van een politieke partij is het vergroten van de participatie van burgers bij de politiek. De meest herkenbare activiteiten zijn ledenwerving en het mobiliseren van het electoraat. Politieke partijen moeten burgers de mogelijkheid geven om te kiezen en burgers stimuleren om hun stem uit te brengen tijdens de verkiezingen. Een andere manier om niet-leden te betrekken bij de activiteiten van een politieke partij is het uitnodigen van niet-leden bij discussie-avonden en bijeenkomsten. Deze activiteiten kunnen er mede op gericht zijn om als politieke partij nieuwe leden te werven en zodoende de politieke participatie van burgers te vergroten.

Werving, selectie en begeleiding van politieke ambtsdragers

Werving en selectie van politieke ambtsdragers is van groot belang voor het democratisch bestel en het functioneren van het openbaar bestuur. Onder

“begeleiding van politieke ambtsdragers” wordt niet alleen verstaan de begeleiding van politieke ambtsdragers tijdens het vervullen van hun ambt, maar kan tevens eventuele nazorg na afloop van het vervullen van de politieke functie worden begrepen. Hierdoor zijn politieke partijen beter in staat om blijvend aandacht te besteden aan de kwaliteit en de participatie van politieke ambtsdragers.

Activiteiten in het kader van verkiezingscampagnes

De mogelijkheid om een goede verkiezingscampagne te kunnen voeren is van belang voor de democratie. Subsidiëring van verkiezingscampagnes draagt ertoe bij dat politieke partijen op effectieve en efficiënte wijze hun politieke standpunten en partijprogramma's kunnen presenteren. De kiezer wordt zo beter in staat gesteld te kiezen uit verschillende inhoudelijke alternatieven.

Inhoudelijke toetsing

De wet voorziet niet in een toetsing op de doelmatigheid van de uitgaven. Door de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties wordt niet geoordeeld over de vraag of de gesubsidieerde uitgaven en bestedingen efficiënt en doeltreffend waren. Een dergelijke toetsing, die bij overheidssubsidiëring in het algemeen het uitgangspunt zal zijn, ligt waar het gaat om de subsidie aan politieke partijen niet voor de hand. Het is immers niet aan de minister om te bepalen of een concrete activiteit van een politieke partij wel of niet zinvol of verstandig is. Dit is de primaire verantwoordelijkheid van de politieke partij zelf. De minister is desalniettemin gerechtigd een grens te trekken als er zijn inziens sprake is van uitgaven met een verspillend karakter of die anderszins niet meer in redelijkheid zijn toe te rekenen aan het verrichten van de activiteit. In dat geval kan immers niet meer gesproken worden van uitgaven die direct samenhangen met de subsidiabele activiteiten zoals omschreven in artikel 5 van de wet. Deze uitgaven worden dan ook niet subsidiabel geacht.

4 De hoogte van de subsidie

De subsidie wordt per kalenderjaar verstrekt. Peildatum is de eerste dag van het kalenderjaar. De peildatum is onder meer van belang in verband met de voorschriften die betrekking hebben op de ledentallen. De ledenaantallen zijn van belang voor het berekenen van de subsidiebedragen per lid en jongerenlid en voor het bepalen van de maximale subsidiebedragen. Het voeren van een zorgvuldige ledenadministratie en het tijdig opgeven van de ledenaantallen op de peildatum van 1 januari zijn daarom essentieel voor de toekenning van subsidie aan alle partijen. Het totale subsidiebudget voor alle politieke partijen samen bedraagt ongeveer € 15 mln.

In artikel 6, eerste lid, van de wet wordt aangegeven hoe de maximale subsidie per politieke partij wordt bepaald. Het maximumbedrag wordt berekend aan de hand van een aantal verdeelmaatstaven. De maximale subsidiebedragen voor een politieke partij worden slechts daadwerkelijk uitgekeerd voorzover daar uitgaven voor subsidiabele activiteiten in de zin van artikel 5 van de wet tegenover staan. De beschikbare subsidie bestaat naast een algemeen deel, uit een deel voor het politiek wetenschappelijke instituut en uit een deel voor de politieke jongerenorganisatie. Voor de vaststelling van de subsidiebedragen geldt de vaste peildatum van 1 januari. De in de wet genoemde subsidiebedragen worden jaarlijks in november met terugwerkende kracht per 1 januari aan de inflatie aangepast volgens de voor de rijksbegroting gehanteerd loon- en prijsbijstelling. In deze brochure worden de bedragen per 1 januari 2006 gehanteerd.

Algemeen deel

Een politieke partij krijgt een subsidie die bestaat uit een basisbedrag van € 176.580 verhoogd met een bedrag dat wordt berekend door het aantal kamerzetels van de partij te vermenigvuldigen met € 51.217 en een bedrag per lid van de politieke partij. Het bedrag per lid van de politieke partij wordt berekend door het totaal van € 1.933.455 te delen door het totaal aantal leden van alle politieke partijen. De subsidie kan naar eigen inzicht worden besteed aan de subsidiabele doelen genoemd in artikel 5 van de wet.

Bedrag politiek wetenschappelijk instituut

In artikel 5, sub e, van de wet is bepaald dat subsidie onder meer wordt verstrekt voor uitgaven die direct samenhangen met politiek wetenschappelijke activiteiten. Voor elke politieke partij die een politiek wetenschappelijk instituut heeft aangewezen, is een subsidiebedrag beschikbaar berekend met toepassing van artikel 6, eerste lid, onder b. Het bedrag wordt per kalenderjaar bepaald en alleen toegekend indien de politieke partij op de peildatum een instituut heeft aangewezen. Om als politiek wetenschappelijk instituut aangewezen te kunnen worden, is (onder meer, zie ook paragraaf 5) vereist dat het instituut een rechtspersoon is die uitsluitend of in hoofdzaak politiek wetenschappelijke activiteiten verricht.

Het geormerkte subsidiebedrag wordt ingevolge artikel 7 slechts verstrekt voorzover de uitgaven van het politiek wetenschappelijke instituut ook daadwerkelijk voor subsidie in aanmerking komen. Of activiteiten voor subsidie in aanmerking komen wordt bepaald door de wettelijke voorschriften. De politieke partij kan daaromtrent ten aanzien van de organisaties geen nadere eisen stellen. Het eerste lid, onderdeel b, van artikel 6 van de wet, bevat de berekeningswijze van het bedrag ten behoeve van het politiek wetenschappelijke instituut. Voor iedere politieke partij die een instituut heeft aangewezen, geldt een basisbedrag van € 124.021 en voor iedere kamerzetel van de partij een bedrag van € 12.747.

Bedrag politieke jongerenorganisatie

In het tweede lid van artikel 3 van de wet is bepaald aan welke criteria een politieke jongerenorganisatie moet voldoen om te kunnen worden aangewezen. Vereist is dat de jongerenorganisatie een vereniging is waarvan tenminste tweederde van de leden, bestaande uit in ieder geval 100 leden, niet jonger is dan 14 en niet ouder is dan 27. Het minimumbedrag aan contributie dat deze leden aan de politieke jongerenorganisatie moeten betalen, bedraagt € 5,-.

Verificatie van de aantallen betalende leden in de juiste leeftijdscategorie vindt plaats in het kader van de jaarlijkse controle van de jaarrekening door de accountant (artikel 10).

Het eerste lid, onderdeel c, van artikel 6 van de wet, betreft het bedrag ten behoeve van de door de politieke partij aangewezen politieke jongeren-organisatie. Voor de hoogte van het subsidiedeel wordt een gecombineerde verdeelsleutel gehanteerd, waarbij naast het ledental van de jongerenorganisatie tevens rekening wordt gehouden met het zeteltal van de moederpartij. Daartoe wordt een bedrag per kamerzetel en een bedrag per lid van de politieke jongerenorganisatie berekend.

Het bedrag per kamerzetel wordt berekend door het bedrag van € 497.146 te delen door het aantal kamerzetels van alle partijen die een jongerenorganisatie hebben aangeduid. Dit resulteert dan in het bedrag per kamerzetel dat voor elke politieke jongerenorganisatie wordt vermenigvuldigd met het aantal zetels van de moederpartij.

Het bedrag per lid wordt berekend door het bedrag van € 497.146 te delen door het totale aantal leden van alle aangewezen jongerenorganisaties. De uitkomst hiervan wordt vermenigvuldigd met het aantal jongeren dat bij de jongerenorganisatie is aangesloten.

Wat betreft het aantal kamerzetels en het aantal jongeren wordt uitgegaan van de peildatum 1 januari.

5 Politiek wetenschappelijk instituut en politieke jongerenorganisatie

Om te waarborgen dat het politiek wetenschappelijke instituut en de politieke jongerenorganisatie de financiële middelen ook daadwerkelijk ontvangen, dient dit te worden vastgelegd in een schriftelijke overeenkomst tussen de politieke partij en de gelieerde organisaties (artikel 7 van de wet). Hieraan moet voor de peildatum zijn voldaan.

De moederpartij is als het ware een doorgeefluik. Dit impliceert een zekere verantwoordelijkheid voor de politieke partij. Het is de politieke partij die verantwoording aflegt over het gebruik van de subsidie ten behoeve van de gelieerde instelling. Formeel en juridisch geschiedt de toekenning van de subsidie aan de politieke partij, inclusief de geormerkte bedragen ten behoeve van het politiek-wetenschappelijke instituut en de politieke jongerenorganisatie. Ook de verantwoording is formeel de verantwoordelijkheid van de politieke partij. Feitelijk fungeert de politieke partij in deze als doorgeefluik voor zowel de subsidiebedragen als de administratieve afwikkeling in verband met aanvraag en verantwoording. In de subsidiepraktijk worden de activiteitenplannen en begrotingen door de gelieerde organisaties aangeleverd en vervolgens samen met de eigen schriftelijke stukken van de politieke partij doorgezonden naar het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Aan de subsidie is voorts de verplichting verbonden dat in de overeenkomst, bedoeld in artikel 3 van de wet, tussen de politieke partij en de politieke jongerenorganisatie of het politiek-wetenschappelijk instituut, is vastgelegd dat ten minste het ten behoeve van die organisatie resp. dat instituut verstrekte bedrag door de politieke partij daaraan wordt uitbetaald.

Voor de politieke partij is het een aan de subsidie verbonden verplichting. Voor de politieke jongerenorganisaties en de politiek wetenschappelijke instituten geldt dat zij op grond van de privaatrechtelijke overeenkomst de waarborg hebben dat zij de financiële middelen ook inderdaad ontvangen. In het vijfde lid van artikel 3 van de wet is geregeld dat aan het sluiten van de schriftelijke overeenkomsten tot subsidieverlening door de politieke partij geen andere voorwaarden kunnen worden verbonden, dan die welke voortvloeien uit de toepassing van de wet. Op deze wijze wordt voorkomen dat de subsidie gebruikt kan worden om de activiteiten van de politieke jongerenorganisaties of de politiek wetenschappelijke instituten te beïnvloeden.

6 Het lidmaatschapsvereiste

Voor de subsidie geldt als vereiste dat de politieke partij tenminste beschikt over 1000 leden. Daarnaast is het ledental van de partij en van de politieke jongerenorganisatie medebepalend voor de hoogte van de subsidie. Voor het ledental van de partij worden alleen daadwerkelijke leden meegerekend. Onder leden worden verstaan diegenen met vergader- en stemrechten in de vereniging en die jaarlijks een bepaald bedrag aan contributie betalen.

Volwaardig lidmaatschap

Voor het lidmaatschap van een politieke partij moet worden uitgegaan van een volwaardig lidmaatschap en geen buitengewoon lidmaatschap. In dit kader dient een lid zeggenschapsrechten te hebben. Deze rechten betreffen onder meer het hebben van een stem in de algemene vergadering en het toegang hebben tot deze vergadering om daar het stemrecht te kunnen uitoefenen.

Deze voorwaarden laten echter onverlet dat een politieke partij andere lidmaatschappen kan instellen. Dergelijke lidmaatschappen vallen echter niet onder de definitie van het lidmaatschap in de zin van deze wet. Deze leden tellen niet mee voor de bepaling van de subsidieaanspraak.

Uitdrukkelijke wilsverklaring

Artikel 4, eerste lid, van de wet stelt dat om te kunnen spreken van een lidmaatschap er sprake dient te zijn van een uitdrukkelijke wilsverklaring.

Dat geldt niet alleen voor de politieke partij, maar ook voor het lidmaatschap van de jongerenorganisatie.

Betrokkenen moeten zich voor het lidmaatschap aangemeld hebben dan wel daar uitdrukkelijk mee hebben ingestemd. Men kan bijvoorbeeld niet bij wijze van een boekhoudkundige overschrijving het ledental van een jongerenorganisatie kunstmatig verhogen met het oog op de subsidie. Het principe 'wie zwijgt stemt toe' is in dat opzicht onvoldoende. Voor de toepassing van de wet wordt iemand niet als lid van een politieke partij of jongerenorganisatie aangemerkt als hij met dat lidmaatschap niet heeft ingestemd en zeker niet als hij er niet van op de hoogte is. In de regel zal uit een betalingsafschrift voor de contributie voldoende duidelijk zijn dat men instemt met het lidmaatschap. Uit het feit dat er contributie voor iemand is betaald of geboekt kan echter niet per definitie worden afgeleid dat er sprake is van

een echt lidmaatschap. Vereist is dat uit de betalingsopdracht van betrokkene de wil blijkt om lid te zijn.

Contributiebetaling

Men is alleen lid van een politieke partij indien men ten minste € 12 contributie betaalt. Voor leden van de jongerenorganisatie geldt een contributie van minimaal € 5,-. Wanbetalers worden niet tot de leden gerekend. Verificatie van het ledental en van de contributiebetaling vindt op grond van artikel 10, vierde lid, van de wet plaats in het kader van de jaarlijkse controle van het financiële verslag. De peildatum voor het aantal leden is gesteld op 1 januari. Beoordeeld dient te worden hoeveel leden in de zin van de wet op de peildatum aanwezig waren en of deze hun contributie hebben betaald. Het is niet vereist dat de leden stipt op 1 januari van het subsidiejaar hun contributie hebben betaald.

Administratie van leden en contributie

Uit het voorgaande volgt dat de partij en de politieke jongerenorganisatie een zorgvuldige ledenadministratie moeten voeren waaruit ook duidelijk blijkt dat de leden de contributie hebben voldaan. Peildatum voor het aantal leden is, als gezegd, steeds 1 januari van het betreffende subsidiejaar. Vereist is dat kan worden vastgesteld dat de contributie is betaald voor het tijdvak waarin de peildatum is gelegen. Als de contributie per kalenderjaar wordt betaald is dat dus het betreffende kalenderjaar. Het kan ook zijn dat de contributie betrekking heeft op een andere periode dan een kalenderjaar. In dat geval moet de contributie zijn voldaan voor de periode waarin de peildatum is gelegen.

Aan de hand van het verslag van de accountant zal worden nagegaan of aan bovenstaande voorwaarden is voldaan. De accountant dient op grond van artikel 11, tweede lid, tevens de juistheid van de opgegeven ledentallen te onderzoeken. De accountant geeft de uitslag van zijn onderzoek weer in een accountantsverklaring.

Koepelorganisatie

Het tweede lid van artikel 4 van de wet ziet op politieke partijen met een organisatiestructuur waarbij de politieke partij een koepelorganisatie vormt waarvan andere politieke groeperingen als rechtspersoon lid zijn en waarbij de politieke partij zelf formeel niet beschikt over natuurlijke personen als lid. De leden van de aangesloten politieke groeperingen kunnen voor de toepassing van de wet worden aangemerkt als leden van de politieke partij. In artikel 4, tweede lid, wordt gesproken van

aangesloten politieke groeperingen en niet van politieke partijen. Op grond van de begripsbepaling van artikel 1, onder b, van de wet wordt onder politieke partij namelijk uitsluitend verstaan een politieke vereniging die de aanduiding heeft laten registreren met het oog op kamerverkiezingen. De reikwijdte van artikel 4, tweede lid, is ruimer en bestrijkt ook politieke groeperingen die de aanduiding uitsluitend hebben laten registreren in verband met provinciale of gemeenteraadsverkiezingen. Maar het dient dus wel te gaan om politieke groeperingen die voor deelname aan verkiezingen zijn geregistreerd en niet om andersoortige verenigingen of belangenorganisaties. Voor de leden van deze politieke groepering geldt uiteraard op overeenkomstige wijze dat zij jaarlijks € 12,- contributie betalen (artikel 2, derde lid) en ook het vereiste dat het lidmaatschap moet blijken uit een uitdrukkelijke wilsverklaring, is van overeenkomstige toepassing op de leden van de politieke groepering. Het moet dus 'echte' leden betreffen. Bovendien moeten deze leden ermee hebben ingestemd dat zij tevens worden aangemerkt als lid van de overkoepelende politieke partij. Daarvoor wordt geen uitdrukkelijke en schriftelijke wilsverklaring voorgeschreven. Voldoende wordt geacht dat zij er door de politieke groepering van op de hoogte zijn gesteld en dat hun instemming kan worden aangenomen.

7 Aanvraag en toekenning

Op de verstrekking van subsidies aan politieke partijen zijn de algemene bepalingen van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) van toepassing. Met de artikelen 8 tot en met 13 voorziet de wet nog in een aantal (aanvullende) bepalingen van procedurele aard.

De procedure kent een aantal termijnen voor het inleveren van de vereiste stukken. Omdat de opgegeven ledenaantallen en jongerenledenaantallen als hiervoor vermeld essentieel zijn voor het vaststellen van de subsidiebedragen per lid respectievelijk per jongerenlid, is het voor alle partijen van belang dat de termijnen worden nageleefd. Eén partij die te laat is, belemmert de mogelijkheid om de subsidiebedragen per lid en per jongerenlid vast te stellen en dus de subsidie toe te kennen.

De aanvraag

De subsidie wordt per kalenderjaar verstrekt. Een politieke partij dient de subsidie uiterlijk 1 november van het jaar voorafgaande aan het jaar waar de subsidie-aanvraag betrekking op heeft, aan te vragen bij de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (artikel 8, eerste lid).

Bij de aanvraag dienen te worden meegezonden een begroting, een activiteitenplan en een opgave van het aantal leden. Dit geldt niet alleen voor de politieke partij zelf, maar ook voor de aan haar gelieerde jongerenorganisatie en het gelieerde politiek wetenschappelijk instituut. De Regeling subsidiëring politieke partijen geeft nadere regels waaraan deze schriftelijke stukken dienen te voldoen.

De begroting dient in eerste instantie als instrument voor de minister om te beoordelen of, en zo ja in welke mate, er voorschotten zullen moeten verleend. Het is overigens niet zo dat van een eerder ingediende begroting niet meer kan worden afgeweken. Het activiteitenplan en de begroting dienen voldoende inzicht te bieden in de activiteiten die de politieke partij wenst te verrichten en in de kosten die hiermee gemoeid zijn. Dit is van belang voor het verlenen van een voorschot aan de politieke partij. De begroting is opgesteld uitgaande van het kasstelsel en bevat een toerekening van de indirecte kosten aan de subsidiabele activiteiten.

Voorschotverlening

Nadat de partij de subsidieaanvraag heeft ingediend, zal de minister in principe overgaan tot subsidieverlening. Een besluit tot subsidieverlening houdt in dat men in beginsel aanspraak heeft op de subsidie. De subsidieverlening gaat gepaard met de toekenning van een subsidievoorschot. De wet bevat geen specifieke termijn waarbinnen dit besluit moeten worden genomen, maar in principe wordt hier de gebruikelijke termijn van 6 weken aangehouden. Het besluit tot verlening van (een voorschot op de) subsidie bevat het bedrag van de maximale subsidie, welke onderdelen daarvan zijn geoormerkt en de hoogte van het voorschot. De voorschotten bedragen ten hoogste 80% van de subsidie die naar redelijke verwachting aan de politieke partij zal worden verstrekt. Er wordt dus niet 80% van de maximale subsidie als voorschot verleend maar 80% van het bedrag dat naar redelijke verwachting aan de politieke partij bij de subsidievaststelling zal worden toegekend. Er kan bij het voorschot ook van een lager percentage dan 80% worden uitgegaan. Dit gebeurt wanneer de inschatting bestaat dat anders een deel van het voorschot zal moeten worden teruggevorderd. Deze inschatting zal onder meer afhangen van de door de politieke partij bij de subsidieaanvraag ingediende stukken (activiteitenplan en begroting).

De vaststelling van de subsidie

De aanvraag tot vaststelling van de subsidie dient op grond van artikel 10 van de wet binnen zes maanden na afloop van het kalenderjaar te worden ingediend (voor 1 juli van elk jaar). De aanvraag tot vaststelling van de subsidie dient vergezeld te gaan van een financieel verslag en een activiteitenverslag. Het financiële verslag omvat, uitgaande van het kasstelsel, een rekening van de uitgaven en ontvangsten met de bijbehorende toelichting die van belang is voor de vaststelling van de subsidie. Tevens omvat het financiële verslag een opgave van het ledenaantal van de politieke partij en, indien van toepassing, van de politieke jongerenorganisatie.

De Regeling subsidiëring politieke partijen stelt nadere regels over de inrichting van het financiële verslag en het activiteitenverslag. Niet alleen voor de politieke partij zelf dienen bovengenoemde schriftelijke stukken te worden aangeleverd, ook ten aanzien van het politiek wetenschappelijke instituut en de politieke jongerenorganisatie dienen de stukken te worden ingezonden. De politieke partij kan in de praktijk fungeren als doorgeefluik waarbij de verschillende stukken naast elkaar kunnen worden ingezonden.

Een politieke partij kan volstaan met het verstrekken van informatie met betrekking tot die activiteiten waarvoor de subsidie is benut. Uit de algemene voorschriften over subsidies in de Awb volgt al, dat de aanvrager rekening en verantwoording dient af te leggen over de aan de activiteiten verbonden uitgaven en inkomsten, (uitsluitend) voorzover deze voor de vaststelling van de subsidie van belang zijn (artikel 4:45 Awb).

De minister stelt de subsidie binnen vier maanden na ontvangst van de aanvraag tot vaststelling vast (1 november). De termijn van vier maanden is nodig voor het voorbereiden en uitbrengen van een advies van de accountantsdienst (Auditdienst) van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de daarop volgende eigenlijke besluitvorming.

8 Accountantscontrole

De accountantscontrole behelst een toetsing aan de wettelijke voorschriften en is gericht op de vraag of de subsidie is aangewend voor het doel waarvoor deze is toegekend. De accountant verklaart door middel van een accountantsverklaring dat de politieke partij voldaan heeft aan de wettelijke voorschriften en dat het financieel verslag een getrouw beeld geeft. De accountant onderzoekt ook de juistheid van de opgegeven ledentallen. Voor de accountantsverklaring is een model vastgesteld (opgenomen als bijlage).

De accountantsdienst (Auditdienst) van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties kan in het kader van zijn adviserende taak zelfstandig onderzoeken of voldaan is aan de vereisten voor het verstrekken van de subsidie en of de aan de subsidie verbonden verplichtingen zijn nageleefd. De politieke partij zal aan de Auditdienst van het ministerie de inlichtingen dienen te verschaffen die van belang zijn voor de vaststelling van de subsidie.

Het onderzoek

Artikel 10 bepaalt welke bescheiden voor de vaststelling van de subsidie moeten worden overlegd (financieel verslag, activiteitenverslag, rekening van uitgaven en ontvangsten). Verder stelt artikel 11 dat de politieke partij de eigen accountant een opdracht moet geven tot een accountantsonderzoek waarbij is aangegeven op welke wijze dit dient te geschieden. De voorschriften van de artikelen 10 en 11 zijn ontleend aan de Awb en betreffen het onderzoek door de accountant van de politieke partij. Daarbij is in artikel 11, tweede lid, bepaald dat bij het onderzoek van het financiële verslag door de accountant tevens de naleving van de aan de subsidie verbonden verplichtingen wordt onderzocht.

Over de reikwijdte en intensiteit van de controle door de accountant van de politieke partij is bij ministeriële regering een aanwijzing (protocol) vastgesteld. Ook de daarin opgenomen regels betreffende de inrichting- en vormgeving van de schriftelijke stukken zijn met name bedoeld om de Auditdienst van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in de gelegenheid te stellen de stukken te beoordelen. De ministeriële regeling en de bijbehorende toelichting zijn integraal in deze brochure opgenomen.

De minister zal voor de vaststelling van de subsidie moeten beschikken over het juiste ledental van de politieke partijen en de politieke jongerenorganisaties. Persoonsgegevens van de leden van politieke partijen zijn echter gegevens, waarover de minister ingevolge de privacy-wetgeving niet zelf kan beschikken. Daarom is in artikel 11, tweede lid, voorgeschreven dat de accountant van de politieke partij de juistheid dient te beoordelen van de ledentallen die gebruikt zijn om de aanspraak op de subsidie te bepalen. Het onderzoek door de accountant naar de juistheid van de ledenaantallen geschiedt volgens een hoofdzakelijk systeemgerichte benadering of volgens een hoofdzakelijk gegevensgerichte benadering. Afwijking van het precieze ledenaantal mag niet meer dan 5% bedragen. Indien de accountant niet kan instaan voor het door de politieke partij opgegeven leden, dan geeft hij geen goedkeurende accountantsverklaring af.

De politieke partij moet gebruik maken van een registeraccountant of een accountant-administratieconsulent. Deze dient te zijn ingeschreven in het accountantsregister en te zijn onderworpen aan het toezicht van respectievelijk het Nederlands Instituut van Registeraccountants en de Nederlandse Orde van Accountant-Administratieconsulenten. Bij de controle van de door de partijen aangeleverde informatie zal tevens worden gecontroleerd of de accountant in het register staat ingeschreven.

Administratie politieke partij

Politieke partijen moeten aan de hand van de accountantscontrole de besteding van de subsidie verantwoorden. De politieke partij dient een gedegen administratie in verband met de subsidie te voeren. In artikel 9 van de wet is daartoe bepaald dat de politieke partij een zodanige administratie voert, dat daaruit de voor de vaststelling van de subsidie van belang zijnde rechten en verplichtingen alsmede de betalingen en ontvangsten kunnen worden nagegaan. De partij moet dus zorgdragen voor een behoorlijke administratie van de besteding van de subsidie. Dit betreft een aan de subsidie verbonden verplichting. Het artikel is vrijwel identiek aan artikel 4:69 van de Awb.

9 Terugvordering

Op de verstrekking van de subsidies aan de politieke partijen zijn de algemene bepalingen van afdeling 4.2.7 Awb van toepassing. Deze afdeling handelt over de betaling van de subsidie en de terugvordering van onverschuldigd uitbetaalde bedragen.

Teveel betaalde subsidiebedragen worden van de politieke partij zelf teruggevorderd. Dat gebeurt ook wanneer eventueel teveel subsidie is uitgekeerd ten behoeve van het politiek wetenschappelijke instituut of de politieke jongerenorganisatie. Deze subsidiebedragen worden immers niet toegekend en uitbetaald aan deze instituten resp. organisaties zelf, maar aan de politieke partij. In dat opzicht maakt het geen verschil of de politieke partij uit eigen overweging geldbedragen heeft doorbetaald aan een gelieerde organisatie, bijvoorbeeld ten behoeve van scholing en vorming, ofwel bedragen op grond van de verplichte doorbetaling heeft doorgegeven naar het politiek wetenschappelijk instituut of de politieke jongerenorganisatie. Voor de laatste twee geldt echter wel dat deze instellingen ten opzichte van de politieke partij slechts recht hebben op de geoormerkte bedragen voorzover door de instelling ook daadwerkelijk subsidiabele uitgaven zijn gedaan en verantwoord kunnen worden. De betalingsverplichting voor de politieke partij jegens deze gelieerde instellingen reikt dus nooit verder dan het bedrag waarop de instellingen aanspraak kunnen maken (zie paragraaf 5).

10 Wijziging door verkiezingen

Artikel 14 van de wet heeft betrekking op de situatie waarbij zich als gevolg van verkiezingen voor de Tweede of Eerste Kamer een wijziging voordoet in de verdeling van het zeteltal. De wetgever heeft een overgangsregime in het leven geroepen voor de aldus veranderde samenstelling van de Tweede Kamer c.q. de Eerste Kamer. Dit regime heeft effect voor het hanteren van de zetelaantallen als vermenigvuldigingsfactor voor het bepalen van de subsidie. Hierdoor wijzigt dus de peildatum voor de zetelaantallen. Voor de ledenaantallen, de in de wet genoemde subsidiebedragen en de hiervoor beschreven bedragen per lid, jongerenlid en zetel blijft de peildatum 1 januari.

Wijziging zetelaantal

Het eerste lid van het artikel ziet op de situatie dat als gevolg van een verkiezing het aantal kamerzetels van een partij wijzigt. Dit leidt in verband met de verdeelmaatstaf kamerzetels tot een wijziging van het (maximale) subsidiebedrag (zie artikel 6, eerste lid). Deze wijziging wordt echter pas verwezenlijkt ruim vier maanden na die waarin de verkiezingen plaatsvonden. Dit geldt zowel voor de situatie dat het nieuwe zeteltal van de partij leidt tot een hoger als tot een lager maximum subsidiebedrag. Dit 'uitstel' van de aanpassing van de subsidie biedt in dat geval bij wijze van gewenningsperiode de gelegenheid voor de organisatie om zich op de nieuwe financiële situatie in te stellen. Bij de nieuwe vaststelling van de subsidiebedragen, bedoeld in artikel 6, eerste lid, worden vanaf de eerste dag van de vijfde maand na de verkiezingen de nieuwe zetelaantallen gehanteerd.

Nieuwe politieke partij

In het tweede lid van artikel 14 is voorzien in de situatie dat een politieke partij nieuw in de Staten-Generaal wordt verkozen. In dat geval geldt voor deze partij niet een heel kalenderjaar als subsidiejaar. Bepaald is dat de subsidie dan aanvangt op de eerste dag van de kalendermaand volgend op de maand van de verkiezingen. Voor dat jaar geldt deze dag dan tevens als peildatum in de zin van artikel 1. De subsidie wordt vervolgens naar evenredigheid over de rest van het jaar toegekend. Indien deze partij dan per die datum tevens een jongerenorganisatie aanwijst, is dat echter niet meer van invloed op de reeds voor het betreffende jaar op basis van de datum 1 januari vastgestelde bedragen per jongerenlid en per kamerzetel. Ook de

bedragen per lid worden in het verkiezingsjaar niet beïnvloed door de leden van de nieuwe partij. De nieuwe partij die bij de verkiezing zetels heeft behaald krijgt in dat verkiezingsjaar dus subsidie voor haar leden en haar jongerenorganisatie op basis van de reeds vastgestelde bedragen. Dat betekent overigens dat in dat geval het totale subsidiebudget overschreden wordt.

Verdwijnen politieke partij

Het derde lid van artikel 14 betreft de situatie dat een politieke partij haar zetels in de Staten-Generaal verliest. De subsidie kan dan nog vier maanden na de verkiezingen worden voortgezet.

11 Splitsing en fusie

De wet voorziet in een regeling voor de splitsing van kamerfracties en politieke partijen alsmede voor het geval dat politieke partijen worden samengevoegd (fusie).

Splitsing

Als gevolg van een splitsing kunnen één of meer nieuwe politieke partijen ontstaan die voor subsidie in aanmerking komen. Indien een fractie van een politieke partij in de Tweede Kamer wordt gesplitst, kan de nieuwgevormde fractie een politieke partij aanwijzen. De nieuwe politieke partij kan dan met ingang van het volgende kalenderjaar voor subsidie in aanmerking komen. Deze in artikel 15 opgenomen regeling over splitsing is ook van toepassing in geval van een splitsing van de fractie van een politieke partij in de Eerste Kamer indien aan deze politieke partij subsidie wordt verstrekt op basis van zetels in de Eerste Kamer.

Bij de bepaling van de subsidie zal het aantal kamerzetels van de bij de splitsing betrokken partijen moeten worden vastgesteld. Daarvoor zal worden uitgegaan van een verklaring van de Voorzitter van de Tweede Kamer of, indien van toepassing, van de Eerste Kamer.

Bij de regeling over de splitsing is het uitgangspunt dat aan de bij de splitsing betrokken partijen niet meer subsidie wordt toegekend dan aan de oorspronkelijke partij voor de splitsing. Voor de subsidieverlening verloopt de splitsing - tot aan de nieuwe verkiezingen - dus budgettair neutraal. Daartoe is bepaald dat in verband met de maximumsubsidie, de basisbedragen worden verdeeld uitgaande van de zetelverdeling over de partijen na de splitsing. Dit geschiedt overigens alleen indien de nieuwe partij ook daadwerkelijk subsidie heeft aangevraagd.

Indien de door splitsing gevormde nieuwe groepering geen subsidie aanvraagt, behoudt de partij waarvan de groepering is afgesplitst recht op subsidie op grond van het oorspronkelijke zetelaantal.

Fusie

Het derde lid van artikel 15 voorziet in een bepaling voor de omstandigheid dat partijen tussentijds tot fusie besluiten. Aan de nieuwe partij wordt in dat geval gewoon één basisbedrag toegekend. De wijziging van de subsidie gaat in met ingang van het volgende kalenderjaar.

Bepalend is dat de partijen zijn samengevoegd. Samenwerken heeft dus geen

gevolgen voor de subsidie. Ook een samengaan of fuseren van kamerfracties heeft geen direct gevolg voor de subsidie. Onderwerp van de subsidie is immers niet de fractie, maar de politieke partij. Het gaat dus om de politieke partijen en bepalend is de vraag of deze zijn samengevoegd tot een nieuwe politieke partij.

De wet bevat in artikel 6, vierde lid, een regeling over de wijze van verdeling van de subsidie aan politieke partijen die met een gezamenlijke kandidatenlijst aan de verkiezingen hebben deelgenomen. Het betreft de situatie waarin twee of meer politieke partijen nog afzonderlijk bestaan, maar met één gezamenlijke kandidatenlijst aan de verkiezingen deelnemen. In dat geval komen de partijen niet (meer) in aanmerking voor volledige basisbedragen.

Subsidieverdeling

Het vierde lid van artikel 6 bepaalt dat indien politieke partijen aan de laatst gehouden verkiezingen hebben deelgenomen met hun aanduidingen samengevoegd boven één kandidatenlijst, de basisbedragen, genoemd in het eerste lid van artikel 6, gelden voor deze partijen gezamenlijk. Elke partij krijgt dus de beschikking over een evenredig gedeelte van het algemene basisbedrag en over een evenredig gedeelte van het basisbedrag ten behoeve van een politiek wetenschappelijk instituut. Voor de toekenning van de subsidie wordt voor het aantal kamerzetels van de politieke partij uitgegaan van een verklaring van de Kamervoorzitter.

Het basisbedrag voor de politiek wetenschappelijke instituten behoeft ingevolge het vijfde lid van artikel 6 slechts op deze wijze verdeeld te worden voorzover de betrokken partijen ook daadwerkelijk over deze instellingen beschikken en deze hebben aangewezen. Indien bijvoorbeeld van de drie partijen met een gezamenlijke kandidatenlijst er slechts twee een politiek wetenschappelijk instituut hebben aangewezen, wordt het voor een politiek wetenschappelijk instituut beschikbare basisbedrag ook slechts over deze twee partijen verdeeld.

Samenvoeging van aanduidingen

De bepaling ziet uitsluitend op de samenvoeging van aanduidingen van politieke partijen boven de kandidatenlijst en dus op de regeling van artikel H 3, derde lid, of R 7, tweede lid, van de Kieswet. Een zogenoemde lijstencombinatie van politieke partijen waarmee partijen een voorziening kunnen treffen voor de verdeling van restzetels (artikel I 10 of S 8 Kieswet), heeft geen consequenties voor de subsidie. In dat geval is er immers nog geen sprake van een zich als eenheid presenteren van de politieke partijen.

De toekenning van basisbedragen aan politieke partijen gezamenlijk ingevolge het vierde lid van artikel 6, geldt indien de partijen met één kandidatenlijst hebben deelgenomen aan de laatst gehouden verkiezingen voor de Tweede Kamer of Eerste Kamer der Staten-Generaal. Dit betreft dan de verkiezingen, bedoeld in artikel 2, op grond waarvan de partijen voor subsidie in aanmerking komen. Dat betekent bijvoorbeeld dat indien een politieke partij subsidie ontvangt op basis van zetels toegekend in de Tweede Kamer en vervolgens aan verkiezingen voor de Eerste Kamer deelneemt met een gezamenlijke lijst, dit geen gevolgen heeft voor de aan de partij op basis van zetels in de Tweede Kamer toegekende subsidie.

Eén kamerzetel

Als twee partijen met een gezamenlijke lijst bij de verkiezingen slechts één zetel behalen heeft dit tot gevolg dat slechts één partij subsidie ontvangt en de andere niet. In artikel 2 van de wet is bepaald dat subsidie wordt verstrekt aan een politieke partij die aan de verkiezingen voor de Tweede Kamer of Eerste Kamer heeft deelgenomen met haar aanduiding boven de kandidatenlijst en aan die lijst zetels zijn toegekend. Indien aan de (gezamenlijke) lijst slechts één zetel wordt toegekend, betekent dit dat ook slechts één partij over een kamerzetel beschikt als bedoeld in artikel 1 onder g. Die partij ontvangt de subsidie (basisbedrag en bedrag per kamerzetel). De andere partij beschikt niet over een kamerzetel en komt derhalve niet in aanmerking voor het subsidiebedrag per kamerzetel en ook niet voor een basisbedrag. Voor de bepaling aan welke partij de subsidie toekomt, wordt uitgegaan van een daartoe strekkende verklaring van de Kamervoorzitter (zie artikel 6).

Nieuwe verkiezingen

Indien partijen met een gezamenlijke lijst aan de verkiezingen hebben deelgenomen, maar de samenwerking wordt later toch afgebroken en de kamerfractie gesplitst, heeft dit in beginsel geen consequenties voor de subsidie. De subsidie is dan immers reeds naar evenredigheid verdeeld, zodat artikel 15, dat voorziet in een evenredige verdeling van de subsidie ingeval van een splitsing van kamerfracties, geen betekenis meer heeft. Bij nieuwe verkiezingen ontstaat een nieuwe situatie. Als de partijen daaraan zouden meedoen met afzonderlijke kandidatenlijsten komen zij (weer) zelfstandig in aanmerking voor volledige subsidiebedragen.

13 Openbaarmaking giften

Uit het model van gemengde financiering volgt dat alternatieve financieringsbronnen, bijvoorbeeld in de vorm van giften en sponsoring, onder voorwaarden aanvaardbaar zijn. Aan deze financieringsbronnen kunnen bezwaren kleven indien ze gepaard gaan met ongewenste of onzichtbare beïnvloeding. Reeds de schijn daarvan kan de politieke besluitvorming ernstige schade toebrengen. Het is om deze reden gewenst dat ten aanzien van dergelijke inkomsten zoveel mogelijk openheid wordt betracht.

Giften

Artikel 18 van de wet regelt de openbaarmaking van giften aan de politieke partij. Giften van € 4.537,80 of meer moeten openbaar worden gemaakt. Het betreft giften gedaan aan de politieke partij waaronder mede begrepen aan de regionale en lokale onderdelen van de partijorganisatie. De bepaling is gericht op giften afkomstig van het bedrijfsleven of van maatschappelijke instellingen en organisaties. De wettelijke openbaarheidsverplichting heeft geen betrekking op giften van natuurlijke personen.

De openbaarmaking van de bedoelde giften van € 4.537,80 of meer gebeurt tenminste door vermelding in het financiële verslag van de politieke partij. Bij de openbaarmaking wordt de hoogte van het bedrag aangegeven en vermeld wie de gever is. Indien de schenker daartegen echter bezwaar heeft gemaakt en uitdrukkelijk anoniem wenst te blijven, kan in afwijking van de hoofdregel naamsvermelding achterwege blijven. In dat geval dient vermeld te worden van wat voor soort bedrijf of instelling de gift afkomstig is. De politieke partij geeft daartoe een zo nauwkeurig mogelijke omschrijving en vermeldt dan bijvoorbeeld dat de gift verkregen is van een instelling uit het bankwezen of uit de verzekeringsbranche. Op deze wijze wordt met inachtneming van de anonimiteit van de gever, toch zoveel mogelijk recht gedaan aan het doel van de openbaarmakingsverplichting, namelijk het verschaffen van inzicht in de herkomst van de financiële middelen van een politieke partij. Ook giften gedaan door Europese instellingen zoals het Europees Parlement - al dan niet via de Europese fracties - vallen onder de reikwijdte van de wetsbepaling.

De eerste twee leden van artikel 18 regelen zoals beschreven de openbaarmaking van bepaalde grote giften. Op grond van het derde lid dient tevens het totaal van alle giften - anders dan in de vorm van ledencontributies - bekend gemaakt te worden. Dit betreft derhalve alle giften inclusief die afkomstig van natuurlijke personen. De wettelijke regeling heeft geen betrekking op giften gedaan aan stichtingen en andere organisaties die werkzaamheden verrichten in het belang van de politieke partijen, maar die daarvan geen onderdeel uitmaken. Het is echter wenselijk dat ook daarover zoveel mogelijk openheid wordt betracht. De wettelijke normen zijn niet voorzien van sancties bijvoorbeeld in de vorm van strafbaarstelling ingeval van niet-naleving. Het handelen in strijd met de gestelde regels zou desalniettemin een onwettig handelen van de politieke partij betekenen.

Sponsoring

Artikel 18 is gericht op giften en heeft - strikt genomen - geen betrekking op sponsoring. Onder sponsoring wordt dan verstaan het leveren van een financiële bijdrage waarbij ook een tegenprestatie wordt verricht. Er is dan geen sprake van een schenking 'om niet'. Er dient daarbij wel opgemerkt te worden, dat indien de tegenprestatie van de politieke partij niet in verhouding staat tot de financiële bijdrage, er feitelijk wel sprake is van een (gedeeltelijke) schenking of gift, waarop artikel 18 van toepassing is.

Gelet op de positie van politieke partijen in het staatsbestel moet er op worden gewezen dat inzichtelijkheid van de financiering van de partijen van groot belang moet worden geacht. Het is om die reden wenselijk dat politieke partijen het geheel van hun inkomstenbronnen openbaar maken. Ook los van de wettelijke verplichting omtrent de giften is immers in zijn algemeenheid transparantie van de financiën van politieke partijen aangewezen.

14 Stopzetting subsidie bij veroordeling wegens discriminatie

Bij een strafrechtelijke veroordeling van de politieke partij wegens discriminatie vervalt het recht op subsidie automatisch (artikel 16). De sanctie heeft betrekking op veroordelingen voor elke vorm van discriminatie, bedoeld in de artikelen 137c tot en met 137g en artikel 429 quater van het Wetboek van Strafrecht. Het gaat hierbij om een veroordeling van een politieke partij als rechtspersoon en niet op grond van gedragingen van leidinggevende of gezichtsbepalende natuurlijke personen uit een politieke partij.

De periode van stopzetting

De tijdsduur van de periode waarin het subsidierecht vervalt, is gekoppeld aan de hoogte van de onvoorwaardelijk opgelegde boete. Uitgangspunt daarbij is dat een zwaarder aan te rekenen strafbaar feit rechtvaardigt dat ook de subsidie voor een langere tijd achterwege blijft. Daartoe worden in artikel 16 vier categorieën van opgelegde boetes onderscheiden. Bij een geldboete van minder dan € 1.125,- vervalt de aanspraak voor één jaar. Bij een boete van € 1.125,- tot € 2.250 betreft het een periode van twee jaar, bij een boete van € 2.250 tot € 3.375 drie en bij een boete van € 3.375 of meer vervalt de aanspraak voor een periode van vier jaar. Het gaat om onvoorwaardelijk opgelegde boetes. Indien uitsluitend een voorwaardelijke boete wordt opgelegd, vindt geen stopzetting van de faciliteiten plaats. De minimale periode van stopzetting van de subsidie, in geval van een strafrechtelijke veroordeling wegens discriminatie, is één jaar.

Uitgestelde stopzetting

Het vervallen van de aanspraak op subsidie geldt ook voor partijen die ten tijde van die veroordeling nog niet in de Tweede of Eerste Kamer waren vertegenwoordigd, maar later alsnog een of meer kamerzetels verwerven. De sanctie is in dat geval van gelijke omvang als bij een partij die ten tijde van de veroordeling wel in de Tweede of Eerste Kamer is vertegenwoordigd. Daartoe is bepaald dat de periode waarin geen aanspraak op subsidie bestaat, ingaat op de dag van de verkiezing waarbij de partij alsnog kamerzetels heeft verworven. Ten aanzien van een partij die op het moment van de veroordeling geen kamerzetels heeft, vindt dus opschorting plaats van de stopzetting van de subsidie. De uitgestelde sanctie blijft de veroordeelde

partij echter niet tot in het oneindige boven het hoofd hangen. De uitgestelde sanctie wordt namelijk alleen ten uitvoer gebracht indien de strafrechtelijke veroordeling heeft plaatsgevonden binnen een periode van twee jaar voorafgaand aan de verkiezingen.

Wet subsidiëring politieke partijen

Paragraaf 1. Algemene bepalingen

Artikel 1

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- a. Onze Minister: Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties;
- b. politieke partij: een vereniging waarvan de aanduiding op grond van artikel G 1 van de Kieswet is geregistreerd in het register van aanduidingen voor de verkiezing van leden van de Tweede Kamer;
- c. leden van een politieke partij: leden met vergader- en stemrechten in de vereniging, die jaarlijks elk € 12,- of meer aan contributie betalen;
- d. politiek-wetenschappelijk instituut: een politiek-wetenschappelijk instituut als bedoeld in artikel 3;
- e. politieke jongerenorganisatie: een politieke jongerenorganisatie als bedoeld in artikel 3;
- f. leden van een politieke jongerenorganisatie: leden die niet jonger dan 14 jaar en niet ouder dan 27 jaar zijn en die jaarlijks € 5,- of meer aan contributie betalen;
- g. kamerzetel: een zetel in de Tweede Kamer der Staten-Generaal, dan wel in de Eerste Kamer der Staten-Generaal, indien aan de lijst van een politieke partij op grond van de Kieswet geen zetels in de Tweede Kamer der Staten-Generaal zijn toegewezen;
- h. peildatum: de eerste dag van het kalenderjaar.

Artikel 2

1. Onze Minister verstrekt subsidie aan een politieke partij die aan de laatst gehouden verkiezingen voor de Tweede Kamer of Eerste Kamer der Staten-Generaal heeft deelgenomen met haar aanduiding boven de kandidatenlijst en aan de lijst waarvan daarbij een of meer zetels zijn toegekend.
2. De subsidie wordt per kalenderjaar verstrekt.
3. Geen subsidie wordt verstrekt aan een politieke partij die op de peildatum niet beschikt over ten minste 1.000 leden.

Artikel 3

1. Een politieke partij kan voor de toepassing van deze wet één politieke jongerenorganisatie aanduiden en met deze jongerenorganisatie een schriftelijke overeenkomst tot subsidieverlening sluiten. Een politieke jongerenorganisatie kan slechts door één politieke partij worden aangeduid.
2. Om als politieke jongerenorganisatie aangeduid te kunnen worden, is vereist dat:
 - a. de organisatie een vereniging is die uitsluitend of in hoofdzaak activiteiten verricht ter bevordering van de politieke participatie van jongeren, en
 - b. van het ledental ten minste tweederde deel, bestaande uit in ieder geval honderd leden, niet jonger dan 14 jaar en niet ouder dan 27 jaar is.
3. Een politieke partij kan voor de toepassing van deze wet één politiek-wetenschappelijk instituut aanduiden en met dit instituut een schriftelijke overeenkomst tot subsidieverlening sluiten. Een politiek-wetenschappelijk instituut kan slechts door één politieke partij worden aangeduid.
4. Om als politiek-wetenschappelijk instituut aangeduid te kunnen worden, is vereist dat het instituut een rechtspersoon is die uitsluitend of in hoofdzaak politiek-wetenschappelijke activiteiten verricht.
5. Aan de schriftelijke overeenkomsten tot subsidieverlening of aan het sluiten van deze overeenkomsten, kunnen door de politieke partij geen andere voorwaarden worden verbonden, dan die welke voortvloeien uit de toepassing van deze wet.

Artikel 4

1. Het lidmaatschap van een politieke partij en van een politieke jongerenorganisatie dient te blijken uit een uitdrukkelijke wilsverklaring van betrokkene.
2. Indien van een politieke partij een andere politieke groepering lid is en die politieke groepering op grond van de Kieswet haar aanduiding heeft laten registreren, kunnen de leden van deze politieke groepering worden aangemerkt als leden van de politieke partij als bedoeld in artikel 2, derde lid, tenzij de politieke groepering op grond van deze wet voor subsidie in aanmerking komt. Op het lidmaatschap van de leden van de politieke groepering is het eerste lid van overeenkomstige toepassing en deze leden dienen ermee te hebben ingestemd dat zij tevens als lid van de politieke partij worden aangemerkt.

Paragraaf 2. De subsidie

Artikel 5

De subsidie wordt slechts verstrekt voor uitgaven die direct samenhangen met de volgende activiteiten:

- a. politieke vormings- en scholingsactiviteiten;
- b. informatievoorziening;
- c. het onderhouden van contacten met zusterpartijen buiten Nederland;
- d. het ondersteunen van vormings- en scholingsactiviteiten ten behoeve van het kader van zusterpartijen buiten Nederland;
- e. politiek-wetenschappelijke activiteiten;
- f. activiteiten ter bevordering van de politieke participatie van jongeren;
- g. het werven van leden;
- h. het betrekken van niet-leden bij subsidiabele activiteiten van de politieke partij;
- i. werving, selectie en begeleiding van politieke ambtsdragers;
- j. activiteiten in het kader van verkiezingscampagnes.

Artikel 6

1. De subsidie bedraagt ten hoogste de som van de volgende bedragen:
 - a. een basisbedrag van € 176.580 en per kamerzetel van de politieke partij, een bedrag van € 51.217 en per lid van de politieke partij een bedrag dat gelijk is aan € 1.933.455 gedeeld door het aantal leden van alle politieke partijen gezamenlijk; en
 - b. indien de politieke partij op de peildatum een politiek-wetenschappelijk instituut heeft aangeduid, een basisbedrag van € 124.021 en per kamerzetel van de politieke partij een bedrag van € 12.747; en
 - c. indien de politieke partij op de peildatum een jongerenorganisatie heeft aangeduid, een bedrag per kamerzetel van de politieke partij en een bedrag per lid van de politieke jongerenorganisatie berekend overeenkomstig het tweede lid.
2. Het bedrag per kamerzetel, bedoeld in het eerste lid, onder c, wordt berekend door, uitgaande van de situatie op 1 januari, € 497.146 te delen door het aantal kamerzetels van alle politieke partijen die een politieke jongerenorganisatie hebben aangeduid. Het bedrag per lid van de politieke jongerenorganisatie wordt berekend door € 497.146 te delen door het aantal leden van alle aangeduide politieke jongerenorganisaties op 1 januari.

3. Voor de toepassing van het eerste lid wordt voor de vaststelling van het aantal kamerzetels van een politieke partij, het aantal leden van een politieke partij en het aantal leden van een politieke jongerenorganisatie uitgegaan van de peildatum.
4. Indien politieke partijen bij de in artikel 2, eerste lid, bedoelde verkiezingen een samenvoeging van hun geregistreerde aanduidingen of afkortingen daarvan boven de kandidatenlijst hebben geplaatst, gelden in afwijking van het eerste lid, de in dat lid genoemde basisbedragen voor deze partijen gezamenlijk en worden deze bedragen verdeeld naar evenredigheid van hun kamerzetels. Voor de vaststelling van het aantal kamerzetels van de betrokken politieke partijen, wordt uitgegaan van een daartoe strekkende verklaring van de voorzitter van de Tweede Kamer respectievelijk de Eerste Kamer.
5. De verdeling op grond van het vierde lid van het basisbedrag, bedoeld in het eerste lid, onder b, geldt slechts voor zover de politieke partijen een politiek-wetenschappelijk instituut hebben aangewezen.
6. Onze Minister past de bedragen, genoemd in het eerste en tweede lid, per 1 januari van elk jaar aan volgens de voor de rijksbegroting gehanteerde loon- en prijsbijstelling.

Artikel 7

1. Het bedrag, bedoeld in artikel 6, eerste lid, onder b, wordt slechts verstrekt voorzover de uitgaven van het aangeduide politiek-wetenschappelijk instituut voor subsidie in aanmerking komen. Aan de subsidie is de verplichting verbonden dat in de overeenkomst, bedoeld in artikel 3, derde lid, is vastgelegd dat ten minste het ten behoeve van het politiek-wetenschappelijk instituut verstrekte bedrag, door de politieke partij aan het politiek-wetenschappelijke instituut wordt betaald.
2. Het bedrag, bedoeld in artikel 6, eerste lid, onder c, wordt slechts verstrekt voorzover de uitgaven van de aangeduide politieke jongerenorganisatie voor subsidie in aanmerking komen. Aan de subsidie is de verplichting verbonden dat in de overeenkomst, bedoeld in artikel 3, eerste lid, is vastgelegd dat ten minste het ten behoeve van de politieke jongerenorganisatie verstrekte bedrag, door de politieke partij aan de politieke jongerenorganisatie wordt betaald.

Paragraaf 3. De procedure

Artikel 8

1. De aanvraag van de subsidie voor een kalenderjaar wordt uiterlijk 1 november van het voorafgaande jaar ingediend.
2. De aanvraag van de subsidie gaat vergezeld van een activiteitenplan, een begroting, een opgave van de ledentallen op de peildatum van de politieke partij en, indien van toepassing, van de aangeduide politieke jongerenorganisatie.
3. Bij regeling van Onze Minister kunnen eisen worden gesteld aan de inrichting van het activiteitenplan, de begroting en de opgave van de ledentallen van de politieke partij en van de aangeduide politieke jongerenorganisatie voorzover van belang voor de verlening van de subsidie.

Artikel 9

1. Aan de subsidie is de verplichting verbonden dat de politieke partij een zodanig ingerichte administratie voert, dat daaruit te allen tijde de voor de vaststelling van de subsidie van belang zijnde rechten en verplichtingen alsmede de betalingen en ontvangsten kunnen worden nagegaan.
2. De administratie en de daartoe behorende bescheiden worden gedurende tien jaren bewaard.

Artikel 10

1. De aanvraag tot vaststelling van de subsidie wordt ingediend binnen zes maanden na afloop van het kalenderjaar.
2. De aanvraag tot vaststelling van de subsidie gaat vergezeld van een financieel verslag en een activiteitenverslag.
3. Het financieel verslag omvat tevens volgens de normen die in het maatschappelijk verkeer als aanvaardbaar worden beschouwd en uitgaande van het kasstelsel, een rekening van de uitgaven en ontvangsten met de bijbehorende toelichting van belang zijnde voor de vaststelling van de subsidie.
4. Het financieel verslag omvat tevens een opgave van de voor de vaststelling van de subsidie van belang zijnde gegevens omtrent het ledental van de politieke partij, en indien van toepassing van de aangeduide politieke jongerenorganisatie.

5. Bij regeling van Onze Minister kunnen eisen worden gesteld aan de inrichting van het financieel verslag, het activiteitenverslag en de opgave van de ledentallen van de politieke partij en van de aangeduide politieke jongerenorganisatie voorzover van belang voor de vaststelling van de subsidie.

Artikel 11

1. De politieke partij geeft opdracht tot onderzoek van het financiële verslag aan een accountant als bedoeld in artikel 393, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.
2. De accountant onderzoekt of het financiële verslag voldoet aan de bij of krachtens de wet gestelde voorschriften en of het activiteitenverslag, voorzover hij dat verslag kan beoordelen, met het financiële verslag verenigbaar is. De accountant onderzoekt tevens de naleving van de aan de subsidie verbonden verplichtingen en de juistheid van opgegeven ledentallen van de politieke partij en, indien van toepassing, van de aangeduide politieke jongerenorganisatie voorzover van belang voor de vaststelling van de subsidie.
3. Bij regeling van Onze Minister kan een aanwijzing over de reikwijdte en de intensiteit van het onderzoek worden vastgesteld.
4. De accountant geeft de uitslag van zijn onderzoek weer in een schriftelijke verklaring omtrent de getrouwheid van het financiële verslag en de naleving van de aan de subsidie verbonden verplichtingen. De aanvraag tot vaststelling van de subsidie gaat vergezeld van de verklaring.
5. De politieke partij draagt er zorg voor dat de accountant meewerkt aan door of namens de accountantsdienst van het Ministerie van Binnenlandse Zaken in te stellen onderzoeken naar de door de accountant verrichte werkzaamheden.

Artikel 12

Onze Minister stelt de subsidie vast binnen vier maanden na ontvangst van de aanvraag tot vaststelling van de subsidie.

Artikel 13

Onze Minister kan op de subsidie voorschotten verlenen. De voorschotten bedragen ten hoogste 80% van de subsidie die naar redelijke verwachting aan de politieke partij zal worden verstrekt.

Paragraaf 4. Wijzigingen van de zetelverdeling

Artikel 14

1. Indien een verkiezing voor de leden van de Tweede Kamer of de Eerste Kamer der Staten-Generaal leidt tot wijziging van het aantal kamerzetels van een politieke partij, vindt aanpassing van het bedrag aan subsidie, dat op grond van artikel 6 ten hoogste aan de politieke partij kan worden verstrekt, plaats met ingang van de eerste dag van de vijfde kalendermaand, volgend op die waarin de verkiezingen plaatsvonden. Deze dag geldt tevens als de peildatum, bedoeld in artikel 6, derde lid.
2. Indien een verkiezing er toe leidt dat in de Staten-Generaal aan de lijst van een politieke partij op grond van de Kieswet zetels worden toegewezen aan de lijst waarvan bij de voorgaande verkiezingen geen zetels waren toegewezen, komt deze partij voor subsidie in aanmerking met ingang van de eerste dag van de kalendermaand volgend op die waarin de verkiezing plaatsvond. Voor de politieke partij geldt deze dag als de eerste peildatum en de aanvraag van de subsidie, bedoeld in artikel 8, wordt zo spoedig mogelijk en uiterlijk binnen 3 maanden na deze datum ingediend.
3. Indien na verkiezingen aan de lijst van een politieke partij aan de lijst waarvan op grond van de Kieswet bij de voorgaande verkiezingen een of meer zetels waren toegewezen, geen zetels worden toegewezen, wordt de subsidie in afwijking van artikel 2, eerste lid, nog verstrekt tot de eerste dag van de vijfde kalendermaand, volgend op die waarin de verkiezing plaatsvond.

Artikel 15

1. Indien een fractie van een politieke partij in de Tweede Kamer der Staten-Generaal wordt gesplitst duidt elke nieuwe fractie die als gevolg hiervan is ontstaan een politieke partij aan die, in afwijking van artikel 2, met ingang van het volgende kalenderjaar voor subsidie in aanmerking komt, met dien verstande dat met ingang van dat kalenderjaar het basisbedrag, bedoeld in artikel 6, eerste lid, van de partij op de lijst waarvan de leden van de nieuwe fractie in de Tweede Kamer zijn verkozen, verdeeld wordt naar evenredigheid van de kamerzetels van de betrokken politieke partijen. Voor de vaststelling van het aantal kamerzetels van de betrokken politieke partijen, wordt uitgegaan van een daartoe strekkende verklaring van de voorzitter van de Tweede Kamer.

2. Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing in geval van een splitsing van de fractie van een politieke partij in de Eerste Kamer der Staten-Generaal indien aan deze politieke partij subsidie wordt verstrekt op basis van kamerzetels in de Eerste Kamer.
3. Indien twee of meer politieke partijen die op grond van deze wet subsidie ontvangen worden samengevoegd tot een nieuwe politieke partij, komt deze nieuwe politieke partij, in afwijking van artikel 2, met ingang van het volgende kalenderjaar voor subsidie in aanmerking.

Paragraaf 5. Vervallen van de subsidie bij discriminatie

Artikel 16

1. Indien een politieke partij op grond van de artikelen 137c, d, e, f, of g, of artikel 429 quater van het Wetboek van Strafrecht, is veroordeeld tot een onvoorwaardelijke geldboete, vervalt van rechtswege de aanspraak op subsidie gedurende een periode die ingaat op de dag waarop de veroordeling onherroepelijk is geworden. Deze periode is:
 - a. één jaar, bij een geldboete van minder dan € 1 125;
 - b. twee jaar, bij een geldboete van € 1 125 of meer, maar minder dan € 2 250;
 - c. drie jaar, bij een geldboete van € 2 250 of meer, maar minder dan € 3 375; en
 - d. vier jaar, bij een geldboete van € 3 375 of meer.
2. Indien aan de lijst van een politieke partij aan de lijst waarvan op de dag waarop de veroordeling onherroepelijk wordt, op grond van de Kieswet geen zetels zijn toegewezen, op grond van een verkiezing die plaatsvindt binnen een periode van twee jaar na die dag één of meer zetels worden toegewezen, gaat de periode gedurende welke geen aanspraak op subsidie bestaat, in op de dag waarop de verkiezing heeft plaatsgevonden.

Paragraaf 6. Openbaarmaking

Artikel 17

Onze Minister zendt ieder jaar aan de Staten-Generaal een overzicht van de subsidies die aan de politieke partijen zijn verstrekt. Een verslag als bedoeld in artikel 4:24 van de Algemene wet bestuursrecht kan achterwege blijven.

Artikel 18

1. Een gift aan een politieke partij van € 4 537,80 of meer, afkomstig anders dan van een natuurlijke persoon, wordt door de partij openbaar gemaakt. De openbaarmaking van de gift geschiedt in ieder geval door vermelding in het financieel verslag van de politieke partij. Giften van een gever met een gezamenlijk bedrag van € 4 537,80 of meer per jaar worden voor de toepassing van dit lid beschouwd als één gift.
2. Bij de openbaarmaking wordt de hoogte van het bedrag, de datum waarop de gift is gedaan en de naam van de gever vermeld. Indien de gever bezwaar heeft gemaakt tegen vermelding van zijn naam, kan deze achterwege blijven, met dien verstande dat in dat geval een omschrijving wordt gegeven van de categorie van instellingen of organisaties waartoe de gever behoort.
3. Het financieel verslag van een politieke partij vermeldt het totaal aan giften anders dan de contributies van de leden van de partij.

Paragraaf 7. Wijzigings-, overgangs- en slotbepalingen

Artikel 19

[Wijzigt de Mediawet.]

Artikel 20

[Wijzigt de Mediawet.]

Artikel 21

1. Dit artikel is van toepassing op het jaar waarin deze wet in werking treedt.
2. De aanvraag van de subsidie, bedoeld in artikel 8, wordt zo spoedig mogelijk en uiterlijk binnen drie maanden na de aanvang van het kalenderjaar ingediend. Aanvragen voor subsidie op grond van de Subsidieregeling voor politiek-wetenschappelijke instituten 1995, de subsidieregeling voor politieke vormings- en scholingsactiviteiten 1995 en de Tijdelijke subsidieregeling politieke jongerenorganisaties kunnen door Onze Minister worden aangemerkt als een aanvraag tot subsidie op grond van deze wet.

3. Indien deze wet in werking treedt op een andere datum dan 1 januari, dan vangt voor de toepassing van de wet het kalenderjaar aan op de datum van inwerkingtreding. In dat geval geschiedt de verstrekking van subsidie naar evenredigheid met dien verstande dat een politieke partij voor dat kalenderjaar niet minder subsidie ontvangt dan deze partij ontvangen zou hebben op grond van de regelingen, genoemd in het tweede lid.

Artikel 22

Artikel 16 en de artikelen 39g en 45a van de Mediawet, zoals gewijzigd bij deze wet, zijn niet van toepassing ten aanzien van de veroordeling voor een strafbaar feit dat voor de datum van inwerkingtreding van deze wet is gepleegd.

Artikel 23

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Artikel 24

Deze wet wordt aangehaald als: Wet subsidiëring politieke partijen.

Regeling subsidiëring politieke partijen

Paragraaf 1. Begripsbepaling

Artikel 1

In deze regeling wordt verstaan onder:

- de wet: de Wet subsidiëring politieke partijen;
- de accountant: de accountant, bedoeld in artikel 11 van de wet;
- het verslag: het financieel verslag, bedoeld in artikel 11 van de wet;
- de accountantsverklaring: de verklaring, bedoeld in artikel 11 van de wet.

Paragraaf 2. De reikwijdte en de intensiteit van het onderzoek door de accountant.

Artikel 2

1. De accountant hanteert bij de beoordeling van het verslag en de afgifte van de accountantsverklaring een betrouwbaarheid van 95 procent.
2. De accountant onderzoekt het verslag op een zodanige wijze dat onjuistheden in ieder geval worden vastgesteld indien deze een gezamenlijk financieel belang vertegenwoordigen van 5 procent of meer van het totaal van de in het verslag opgenomen uitgaven. Indien de onjuistheden 5 procent of meer bedragen wordt geen goedkeurende verklaring afgegeven.

Artikel 3

1. Het onderzoek naar de juistheid van de opgegeven ledentallen van de politieke partij of de politieke jongerenorganisatie, bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de wet geschiedt volgens een hoofdzakelijk systeemgerichte of een hoofdzakelijk gegevensgerichte benadering.
2. Indien een hoofdzakelijk systeemgerichte benadering wordt gevolgd, wordt door de accountant de deugdelijkheid van de organisatie van het bijhouden van de ledenadministratie onderzocht en getoetst met behulp van systeemtests. Het onderzoek betreft onder meer de beheershandelingen gericht op het bijhouden van de administratie en de daarbij gehanteerde functiescheidingen.

De omvang van de systeemtests bedragen voor zowel de leden van de politieke partij als voor de politieke jongerenorganisatie ten minste 20 waarnemingen per beheershandeling.

3. Indien een hoofdzakelijk gegevensgerichte benadering wordt gevolgd, wordt een nauwkeurigheid van 5 procent gehanteerd.

Artikel 4

De accountant wijst de politieke partij op onjuistheden in het verslag en verzoekt de partij deze te herstellen. Indien onjuistheden niet zijn hersteld, worden deze in de accountantsverklaring vermeld.

Artikel 5

Voor de accountantsverklaring gebruikt de accountant het daartoe door de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties vastgesteld model.

Paragraaf 3. De inrichting van het activiteitenplan en de begroting

Artikel 6

1. Het activiteitenplan bevat over de te verrichten activiteiten voldoende gegevens om te kunnen beoordelen of deze activiteiten op grond van de wet voor subsidie in aanmerking komen. Het plan geeft gemotiveerd aan onder welke categorie als bedoeld in artikel 5 van de wet de activiteiten ressorteren en bevat gegevens over de aanvang en het einde van een activiteit.
2. De begroting wordt opgesteld in overeenstemming met het activiteitenplan. Uitgaven in verband met personele kosten, kosten voor kantoor en kantoorbenodigdheden en de andere direct met de in artikel 5 van de wet bedoelde activiteiten samenhangende uitgaven worden aan activiteiten toegerekend volgens de normen die in het maatschappelijk verkeer als aanvaardbaar worden beschouwd.

Artikel 7

De volgende regelingen worden ingetrokken:

- a. de Subsidieregeling voor politiek-wetenschappelijke instituten 1995;
- b. de Tijdelijke subsidieregeling voor politieke jongerenorganisaties; en
- c. de Subsidieregeling voor politieke vormings- en scholingsactiviteiten 1995.

Artikel 8

Deze regeling treedt in werking met ingang van de tweede dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin zij wordt geplaatst en werkt terug tot en met 1 juli 1999.

Artikel 9

Deze regeling wordt aangehaald als: Regeling subsidiëring politieke partijen.

TOELICHTING

Op grond van de Wet subsidiëring politieke partijen komen politieke partijen met zetels in de Tweede of Eerste Kamer voor subsidie in aanmerking. De wet bevat de voorwaarden en criteria voor de subsidie. De aanvraag van de subsidieverlening moet vergezeld gaan van een activiteitenplan en een begroting. De aanvraag tot vaststelling van de subsidie gaat vergezeld van een financieel verslag en een activiteitenverslag. De politieke partij dient deze verslagen te onderwerpen aan een accountantsonderzoek.

Over de genoemde onderwerpen bevat deze ministeriële regeling een aantal nadere regels van technisch-administratieve aard.

Artikel 2

Ingevolge het vierde lid van artikel 11 van de wet dient de accountant van de politieke partij de uitslag van zijn onderzoek weer te geven in een schriftelijke verklaring omtrent de getrouwheid van het financiële verslag en de naleving van de aan de subsidie verbonden verplichtingen (de accountantsverklaring). De politieke partij voegt de accountants-verklaring met inbegrip van het bijbehorend verslag bij de aanvraag voor de vaststelling van de subsidie. De accountant moet meewerken aan door of namens de accountantsdienst van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in te stellen onderzoeken naar door de accountant verrichte werkzaamheden (artikel 11, vijfde lid, van de wet).

Artikel 2 van deze regeling bevat voorschriften inzake de betrouwbaarheid en de nauwgezetheid van het onderzoek van de accountant van de politieke partij.

Op basis van dit onderzoek bepaalt de minister - op advies van zijn eigen accountantsdienst - immers of de verleende subsidiegelden in overeenstemming met de wet voor subsidiabele doelen zijn besteed. Het onderzoek en de verklaring van de accountant van de politieke partij moeten daarover voldoende zekerheid bieden. In het eerste lid van artikel 2 is een norm gesteld voor de mate van betrouwbaarheid van de accountantsverklaring. De verklaring behelst een conclusie over de getrouwheid van het verslag van de politieke partij. Daarvoor geldt een betrouwbaarheid van 95 procent wat - statistisch gezien - betekent dat, indien de accountant 100 verklaringen zou afgeven, van niet meer dan 5 verklaringen de vervatte conclusie een onjuiste zou mogen zijn. De kans dat de accountantsverklaring onjuist is, dient dus minimaal te zijn.

Het tweede lid van artikel 2 betreft de nauwkeurigheid van het door de accountant te verrichten onderzoek naar het verslag van de politieke partij en de daarin opgenomen uitgavenposten. Het verslag mag geen onjuistheden van materieel belang bevatten. Het accountantsonderzoek dient zo zorgvuldig te zijn, dat onjuistheden in het verslag in ieder geval worden geconstateerd indien deze een gezamenlijk financieel belang vertegenwoordigen van 5 procent of meer van het totaal van de in het verslag opgenomen uitgaven. Bij een hoger foutpercentage kan geen goedkeurende verklaring worden afgegeven. Dat betekent overigens niet dat geconstateerde onjuistheden tot dat percentage niet gecorrigeerd behoeven te worden (zie artikel 4).

Artikel 3

Een politieke partij dient met het oog op de subsidie over tenminste 1.000 betalende leden te beschikken en, indien de partij een politieke jongerenorganisatie heeft aangewezen, is het ledental van de jongerenorganisatie medebepalend voor de subsidie ten behoeve van de jongerenorganisatie (zie de artikelen 2, 3 en 6 van de wet). De accountant van de politieke partij is om die reden ingevolge artikel 11 van de wet gehouden tevens de juistheid van de opgegeven ledentallen te onderzoeken. Daartoe zijn twee onderzoeksmethoden mogelijk, namelijk een hoofdzakelijk systeemgerichte en een hoofdzakelijk gegevensgerichte benadering. Beide onderzoeksmethoden hebben tot doel een oordeel te vormen over de juistheid van de in de ledenadministraties opgenomen gegevens. Ingevolge artikel 9 van de wet dient met het oog op de subsidie een inzichtelijke administratie te worden gevoerd. Bij een systeemgerichte benadering onderzoekt de accountant de kwaliteit van de bijhouding van de ledenadministratie aan de hand van daarmee verband houdende handelingen (beheershandelingen), zoals die inzake de in- en uitschrijving van leden en de registratie van contributiebetalingen. Ook de daarbij gehanteerde waarborgen zijn relevant. Een belangrijke waarborg is het hanteren van functiescheiding, aangezien de handelingen dan zijn toebedeeld aan meerdere personen in de organisatie. De accountant onderzoekt of de administratieve procedures ook in de praktijk naar behoren functioneren. Dat geschiedt aan de hand van een onderzoek waarbij de afzonderlijke beheershandeling, waar het de leden van de politieke partij en de leden van de politieke jongerenorganisatie betreft, in steeds tenminste 20 gevallen wordt onderzocht. Dit toetsen van de bijhouding van de administratie wordt aangeduid met systeemtest. Indien een gegevensgerichte benadering wordt gevolgd, richt het onderzoek zich direct op de inhoud van ledenadministratie. Voor deze steekproefsgewijze onderzoeksmethode is de voor de accountantsverklaring gestelde norm van overeenkomstige toepassing.

Er wordt derhalve een nauwkeurigheid van 5 procent vereist, wat betekent dat de afwijking niet meer dan 5 procent mag bedragen.

Artikel 4

Ingevolge artikel 2 wordt bij een foutpercentage van boven de 5 procent geen goedkeurende verklaring gegeven. Ook geconstateerde onjuistheden tot dat percentage dienen echter worden hersteld en de accountant wordt geacht de politieke partijen daarop te attenderen. Voor het geval dat de politieke partij daarin nalatig zou zijn, vermeldt de accountant de geconstateerde onjuistheid bij zijn verklaring, opdat daar bij de vaststelling van de subsidie rekening mee kan worden gehouden. Onjuistheden in het verslag hebben immers consequenties voor de subsidie.

Artikel 5

In verband met de uniformiteit wordt het gebruik van een model-accountantsverklaring voorgeschreven. Het betreft een zogenoemde verklaring van getrouwheid met een afzonderlijke passage over de naleving van de aan de subsidie verbonden verplichtingen.

Artikel 6

Er is vooralsnog van afgezien zeer gedetailleerde voorschriften te stellen omtrent de inrichting van activiteitenplan en begroting. Voorkeur is gegeven aan een algemene norm inhoudende dat activiteitenplan en begroting voldoende inzichtelijk en onderbouwd dienen te zijn. Beide stukken zijn immers onder meer van belang voor de vraag of en in welke mate er voorschotten op de subsidie worden toegekend. De schriftelijke stukken moeten derhalve voldoende duidelijkheid verschaffen over de te verrichten activiteiten en de direct daarmee verband houdende uitgaven (artikel 6, eerste lid), opdat de minister kan beoordelen of het subsidiabele activiteiten betreft en of de uitgaven voor subsidie in aanmerking komen. Het tweede lid van artikel 6 van de regeling schrijft voor dat er een duidelijke samenhang bestaat tussen de begroting en het activiteitenplan en geeft aan op welke wijze 'overheadkosten' worden toegerekend aan activiteiten.

Artikel 7

In de Wet subsidiëring politieke partijen zijn subsidies aan afzonderlijke instellingen gelieerd aan de politieke partij samengebracht en opgenomen in één subsidie aan de politieke partij (brede doeluitkering). De huidige op de instellingen gerichte subsidieregelingen komen ingevolge artikel 7 te vervallen. Artikel 21 van de wet bevat overigens een overgangsregeling voor het jaar van invoering van de wet.

Artikel 8

De regeling werkt terug tot en met 1 juli 1999. Dat is de datum waarop de Wet subsidiëring politieke partijen in werking is getreden.

Model goedkeurende accountantsverklaring

ACCOUNTANTSVERKLARING

Wij hebben het (in dit rapport opgenomen/bijgevoegde) financiële verslag over **[jaar]** van **[naam politieke partij]** gecontroleerd.

Onze controle is verricht overeenkomstig algemeen aanvaarde richtlijnen met betrekking tot controle-opdrachten. Volgens deze richtlijnen dient onze controle zodanig te worden gepland en uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de financiële verantwoording geen onjuistheden van materieel belang bevat. Een controle omvat onder meer een onderzoek door middel van deelwaarnemingen van informatie ter onderbouwing van de verantwoording. Wij zijn van mening dat onze controle een deugdelijke grondslag vormt voor ons oordeel.

Wij zijn van oordeel dat het financiële verslag een getrouw beeld geeft van de met de in artikel 5 van de Wet subsidiëring politieke partijen genoemde activiteiten samenhangende uitgaven en ontvangsten, alsmede van de voor de subsidievaststelling relevante ledentallen.

Tevens zijn wij van mening dat de in de Wet subsidiëring politieke partijen en de Regeling subsidiëring politieke partijen neergelegde verplichtingen correct zijn nageleefd.

[Plaats, datum]

[Ondertekening]

